EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 8.6.2021
COM(2021) 295 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Sähköisen kaupankäynnin alalla toteutetun sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmään (IMI) liittyvän pilottihankkeen tulokset

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO 2
2. TAUSTATIETOJA IMISTÄ 2
3. PILOTTIHANKKEEN SOVELTAMISALA – SÄÄNNÖKSET, JOTKA IMI KATTAA 3
4. PILOTTIHANKKEEN VALMISTELU JA KÄYNNISTÄMINEN 4
5. TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET 5
6. IMIN KÄYTTÖ PILOTTIHANKKEEN AIKANA 5
7. JÄSENVALTIOIDEN PALAUTE 6
8. TIETOSUOJA 9
9. KÄÄNNÖSTOIMINNOT 10
10. PÄÄTELMÄT 11

1. JOHDANTO

Tämä kertomus kattaa sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmän, jäljempänä 'IMI', käyttöä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä)[1] 3 artiklan mukaisen hallinnollisen yhteistyön tukemiseen koskevan pilottihankkeen tulokset. Kertomus perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1024/2012 (IMI-asetus)[2] 4 artiklan 2 kohtaan. Kyseisen artiklan mukaan komission on toimitettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle arviointi pilottihankkeen tuloksista, tietosuojakysymykset ja tehokkaat käännöstoiminnot mukaan luettuina. Tämän kertomuksen tavoitteena on näin ollen arvioida IMIn käyttöä kansallisten viranomaisten ja komission välisen tietojenvaihdon tekniseen täytäntöönpanoon koskevan pilottihankkeen tuloksia. Kertomuksen tavoitteena on tehdä tästä arvioinnista osa sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklassa säädettyä hallinnollista yhteistyömekanismia. Tässä kertomuksessa ei arvioida mainitussa artiklassa säädetyn hallinnollisen yhteistyöjärjestelmän yleistä toimintaa, josta on tehty erillinen arviointi sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin arviointikertomuksen[3] yhteydessä. Tämä kertomus ei myöskään liity digipalvelusäädöksen[4] yhteydessä ehdotettuun välittäjiin sovellettavaan erityiseen hallinnolliseen yhteistyömekanismiin, jota olisi – ehdotuksen hyväksymisen jälkeen – sovellettava erityisesti näiden yhdenmukaistettujen sääntöjen täytäntöönpanoon, jotka koskevat välityspalvelujen tarjoamista sisämarkkinoilla.

2. TAUSTATIETOJA IMISTÄ

IMI perustettiin IMI-asetuksella, ja komissio kehitti sen tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa (järjestelmää käyttävät myös ETA-maat: Norja, Islanti ja Liechtenstein). Se on turvallinen, monikielinen ja joustava tietotekninen työkalu. Se on myös käyttäjäystävällinen ja tietosuojasääntöjen mukainen. IMI on myös oletusarvoinen valinta monissa sisämarkkina-aloitteissa, jotka edellyttävät hallinnollisen yhteistyön järjestelmää. IMI auttaa viranomaisia täyttämään rajatylittävää hallinnollista yhteistyötä koskevat velvoitteensa monilla sisämarkkinapolitiikan aloilla, ja sillä tuetaan tällä hetkellä hallinnollisen yhteistyön menettelyjä 17:llä eri politiikan alalla. Tammikuussa 2021 järjestelmään oli rekisteröity yli 12 000 viranomaista, jotka tekevät yhteistyötä keskenään. IMI-järjestelmää voidaan mukauttaa muiden politiikanalojen tukemiseksi pienin kehittämistoimin tai kokonaan ilman

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1–16).

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 1024/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojärjestelmässä ja komission päätöksen 2008/49/EY kumoamisesta (EUVL L 316, 14.11.2012, s. 1).

[3] Ks. SWD(2020) 348 final, 2 osa, liite 5, sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin arviointikertomus, ja erityisesti rajatylittävää yhteistyömekanismia koskeva liite 8.

[4] Ks. ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista (digipalvelusäädös) ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (COM(2020) 825 final).

niitä. Sen avulla on onnistuttu nykyaikaistamaan rajatylittävää hallinnollista yhteistyötä ja varmistamaan, että sisämarkkinat toimivat käytännössä. Vaikka järjestelmän loppukäyttäjät ovat kansallisia viranomaisia, tästä paremmasta yhteistyöstä hyötyvät yritykset ja kansalaiset.

IMIä voidaan käyttää kaikilla EU:n kielillä: vakiosisältö, kysymykset, vastaukset, viestit ja lomakekentät on käännetty valmiiksi. Lisäksi vapaamuotoiselle tekstille varatuissa kentissä (joihin käyttäjät voivat kirjoittaa tekstiä suoraan sen sijaan, että he valitsisivat tietyistä vaihtoehdoista) annetut tiedot voidaan kääntättää automaattisesti. Järjestelmä on joustava, ja siihen voidaan liittää mikä tahansa kansallinen hallintorakenne: keskitetty, täysin hajautettu tai mikä tahansa siltä väliltä. Tietojenvaihto IMIn kautta on täysin turvallista ja kaikkien tietosuojasääntöjen mukaista. Lisäksi kaikki sen käyttäjät voivat hyötyä nykyisestä kansallisten IMI-koordinaattoreiden verkostosta ja saada sitä kautta koulutusta ja tukea. Järjestelmän käytöstä ei aiheudu jäsenvaltioille ja ETA-maille tietotekniikkaan liittyviä kustannuksia. Kaikki IMI-pilottihankkeet, myös sähköisen kaupankäynnin pilottihanke, arvioidaan.

3. PILOTTIHANKKEEN SOVELTAMISALA – SÄÄNNÖKSET, JOTKA IMI KATTAA

Yleisenä sääntönä, IMI-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan, komissio voi toteuttaa pilottihankkeita sen arvioimiseksi, olisiko IMI tehokas väline pantaessa täytäntöön unionin säädöksiin sisältyvät hallinnollista yhteistyötä koskevat säännökset, joita ei ole lueteltu asetuksen liitteessä.

Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä muodostaa oikeudelliset puitteet tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiselle sisämarkkinoilla. Direktiivin tarkoituksena on poistaa esteitä kyseisten palvelujen rajatylittävältä tarjoamiselta EU:ssa ja tarjota oikeusvarmuutta yrityksille ja kansalaisille. Direktiivissä vahvistetaan yhdenmukaistetut säännöt muun muassa seuraavista kysymyksistä: i) tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajia koskevat avoimuuteen ja tietojen antamiseen liittyvät vaatimukset, ii) kaupallinen viestintä, iii) sähköisessä muodossa tehtävät sopimukset ja iv) välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuun rajoitukset. Lisäksi se parantaa jäsenvaltioiden välistä hallinnollista yhteistyötä ja helpottaa itsesääntelyä.

Hallinnollisen yhteistyön osalta sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklassa säädetään kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyömekanismista harkittaessa rajoituksia vapauteen tarjota tietoyhteiskunnan palveluja rajojen yli. Tämä yhteistyömekanismi on käytössä muiden sellaisten välineiden rinnalla, joita sovelletaan tietoyhteiskunnan palveluja (joissa usein on mukana eri toimijoita jäsenvaltioissa) koskeviin kansallisiin vaatimuksiin ja toimenpiteisiin. Välineitä ovat esimerkiksi TRIS-järjestelmä (Technical Regulation Information System) ja kuluttajasuojan yhteistyöverkko, jotka molemmat hyväksyttiin ja/tai kehitettiin sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin antamisen jälkeen.

Pilottihanke koskee sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4, 5 ja 6 kohtaa. Näissä säännöksissä säännellään menettelyä, jonka mukaisesti jäsenvaltio voi kohdistaa rajoittavia toimenpiteitä tiettyyn tietoyhteiskunnan palveluun, joka ei ole sijoittautunut sen alueelle. Tällaisten rajoittavien toimenpiteiden toteuttamiseen sovelletaan sisältöä ja menettelyä koskevia vaatimuksia. Sisältöä koskevat vaatimukset vahvistetaan sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4 kohdan a alakohdassa. Menettelyä koskevien vaatimusten osalta sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetään, että jäsenvaltion on ennen kyseisten toimenpiteiden toteuttamista pyydettävä sijoittautumisjäsenvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä tiettyä tietoyhteiskunnan palvelua vastaan, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta tuomioistuimessa tapahtuvaan käsittelyyn tai rikostutkintaan liittyviin toimenpiteisiin. Jos toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä tai jos sijoittautumisjäsenvaltio ei toteuta toimenpiteitä, jäsenvaltion, joka aikoo toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä, on ilmoitettava sekä komissiolle että sijoittautumisjäsenvaltiolle aikomuksestaan toteuttaa tällaisia toimenpiteitä. Direktiivin 3 artiklan 5 kohdassa säädetään kiireellisen menettelyn edellytyksistä. Sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä ja ilmoituksia koskevia pyyntöjä pannaan tällä hetkellä täytäntöön IMIssä: järjestelmä tukee hallinnollista yhteistyötä teknisinä keinoina pyyntö- ja ilmoitusmoduuli. Ilmoitusmoduuli kattaa myös kiireellistä menettelyä noudattaen toteutettavien toimenpiteiden ilmoittamisen.

Pilottihankkeen käynnistämisestä sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin alalla oli sovittu ennen IMI-asetuksen antamista. Tämän vuoksi pilottihanketta ei käynnistetty hyväksymällä täytäntöönpanosäädös, mitä IMI-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tavanomaisesti edellytetään. Sen sijaan pilottihankkeeseen viitataan poikkeuksellisesti suoraan asetuksen 29 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan komissio voi käynnistää pilottihankkeen arvioidakseen, onko IMI-järjestelmä tehokas, kustannustehokas ja käyttäjäystävällinen väline sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi.

Tämä kertomus perustuu i) IMIstä haettuihin tilastotietoihin, ii) sähköisen kaupankäynnin alasta vastaavan asiantuntijaryhmän jäsenten antamaan palautteeseen ja iii) komission jäsenvaltioille vuosina 2017 ja 2019 lähettämiin, järjestelmän käyttöä koskeviin kahteen kyselytutkimukseen annettuihin vastauksiin.

4. PILOTTIHANKKEEN VALMISTELU JA KÄYNNISTÄMINEN

IMIn käyttöä hallinnolliseen yhteistyöhön sähköisen kaupankäynnin alalla koskeva pilottihanke käynnistettiin marraskuun 2013 lopussa.

Komissio laati jäsennellyt IMI-lomakkeet järjestelmän tietojenvaihdon sisältöä varten (eli kentät, joihin pyyntöjen ja ilmoitusten lähettäjät ja vastaanottajat syöttävät tietoja). Tietojenvaihtoon suunniteltiin kaksi lomaketta: pyyntölomake, joka koskee toimenpiteitä,

joita sijoittautumisjäsenvaltion halutaan toteuttavan, ja toinen lomake, jolla kohdejäsenvaltio ilmoittaa toimenpiteistä (myös kiireellisissä tapauksissa).

Jäsenvaltioita kuultiin komission ehdottamista lomakkeista. Saadun palautteen perusteella lomakkeet viimeisteltiin, käännettiin kaikille virallisille kielille ja otettiin käyttöön vastaavissa IMI-moduuleissa.

Ennen pilottihankkeen käynnistämistä komissio järjesti 14. lokakuuta 2013 koulutustilaisuuden sähköisen kaupankäynnin moduuliin osallistuville jäsenvaltioiden asiantuntijoille. Siitä lähtien komission IMI-neuvontapiste on tarjonnut teknistä tukea ja apua käyttäjille. Komissio on myös säännöllisesti päivittänyt jäsenvaltioiden tietoja pilottihankkeen tilanteesta.

5. TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET

Sähköisen kaupankäynnin alalla IMIin on tällä hetkellä rekisteröitynyt 80 toimivaltaista viranomaista, joilla on pääsy pyyntömoduuliin, mukaan lukien useiden maiden kansalliset IMI-koordinaattorit[5]. Yleensä jäsenvaltiot rekisteröivät tällä alalla 1–4 toimivaltaista viranomaista. Jotkin maat rekisteröivät niitä kuitenkin enemmän. Kroatia on esimerkiksi rekisteröinyt viisi toimivaltaista viranomaista pyyntöjä varten, kun taas Kypros on rekisteröinyt 11.

Jäsenvaltiot ovat rekisteröineet ilmoitusmoduuliin 68 toimivaltaista viranomaista, mukaan lukien 17 kansallista IMI-koordinaattoria. Useimmat maat ovat rekisteröineet 1–4 toimivaltaista viranomaista, mutta Saksa on rekisteröinyt niitä seitsemän ja Kypros 11.

Useita toimivaltaisia viranomaisia on rekisteröity molempiin moduuleihin (pyyntö ja ilmoitus). Tämä tarkoittaa, että tällä politiikanalalla on rekisteröity yhteensä 85 eri toimivaltaista viranomaista, mukaan lukien 27 kansallista IMI-koordinaattoria.

6. IMIN KÄYTTÖ PILOTTIHANKKEEN AIKANA

Järjestelmästä saadut tilastotiedot osoittavat, että IMIn käyttö pilottihankkeen aikana oli melko vähäistä, mikä tarkoittaa, että vaihdettujen tietojen määrä oli pieni.

Vuosina 2013–2019 jäsenvaltioiden välillä vaihdettiin tietoja yhteensä 255 kertaa, ja tapahtumista 149 oli pyyntöjä ja 106 ilmoituksia. Tämän kertomuksen liitteessä on

[5] Kullakin jäsenvaltiolla on IMI-järjestelmässä yksi kansallinen IMI-koordinaattori, jonka vastuualueet vahvistetaan IMI-asetuksen 6 artiklassa. Kansalliset IMI-koordinaattorit toimivat jäsenvaltionsa IMI-toimijoiden pääasiallisina yhteyspisteinä. Niiden tehtävänä on varmistaa IMIn sujuva toiminta vastaamalla muun muassa i) asianomaisten viranomaisten rekisteröinnistä, ii) eri moduulien käyttöoikeuksien hallinnasta, iii) tuen antamisesta käyttäjille ja iv) IMIn tehokkaan toiminnan varmistamisesta.

yksityiskohtaisia tilastoja vuoden 2019 loppuun mennessä toteutettujen tietojenvaihtotapahtumien määrästä.

Pilottihankkeen aikana Yhdistynyt kuningaskunta esitti 72 prosenttia pyynnöistä ja Espanja 19 prosenttia pyynnöistä. Myös kolme muuta jäsenvaltiota – Belgia, Saksa ja Irlanti – esittivät pyyntöjä suhteellisen aktiivisesti. Kukin niistä lähetti kolme prosenttia pyynnöistä (eli yhteensä ne lähettivät yhdeksän prosenttia pyynnöistä). Pyyntöjä eniten vastaanottaneet kolme jäsenvaltiota olivat Kypros (33 % kaikista pyynnöistä), Saksa (17 %) ja Alankomaat (17 %).

Ilmoitusmoduulissa Italia ilmoitti eniten (58 % lähetetyistä ilmoituksista) ja Yhdistynyt kuningaskunta oli toisella sijalla (35 % lähetetyistä ilmoituksista). Belgia ilmoitti toimenpiteistä neljässä prosentissa järjestelmään kirjatuista tapauksista, kun taas Irlanti lähetti kaksi prosenttia ilmoituksista.

Tilastot osoittavat, että jotkin jäsenvaltiot eivät ole vielä osallistuneet lainkaan IMIn kautta tapahtuvaan tietojenvaihtoon. On myös maita, jotka eivät olleet mukana IMIn kautta lähetetyissä sähköistä kaupankäyntiä koskevissa ilmoituksissa.

Tarkasteltaessa pyyntömoduulissa lähetettyjen tapausten tilaa voidaan todeta, että 31. joulukuuta 2019 mennessä lähetetyistä pyynnöistä 74 prosenttiin (110 pyyntöön) on vastattu ja ne on muodollisesti suljettu. Lisäksi yhdeksän prosenttia pyynnöistä on hylätty ja kahdeksan prosenttia peruutettu.

Ilmoitusmoduulissa kaikki tietojenvaihdot on muodollisesti suljettu. Ilmoitettujen toimenpiteiden kesto oli pysyvä 94 prosentissa tapauksista ja tilapäinen neljässä prosentissa tapauksista.

Vuoden 2020 luvut eivät osoita, että järjestelmän käyttö olisi lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 2020 lähetettiin IMIn kautta 16 toimenpidepyyntöä ja 18 uutta ilmoitusta. Saksa lähetti kuusi toimenpidepyyntöä, Yhdistynyt kuningaskunta viisi, Italia kolme ja Alankomaat kaksi. Pyyntöjä vastaanottaneet jäsenvaltiot vaihtelivat: Irlanti, Italia, Kypros ja Luxemburg saivat kukin kaksi pyyntöä, kun taas Ranska, Itävalta, Portugali, Saksa, Alankomaat, Yhdistynyt kuningaskunta, Luxemburg ja Belgia saivat yhden pyynnön. Italia oli edelleen aktiivisin ilmoitusten lähettäjä: 18 ilmoituksesta 15 oli sen lähettämiä, kun taas Alankomaat lähetti kaksi ilmoitusta ja Yhdistynyt kuningaskunta yhden. Vuoden 2021 alkuun mennessä viisi pyyntöä oli suljettu, viisi hyväksytty, viisi peruutettu ja yksi pyyntö odotti hyväksyntää. Ilmoituksista 12 oli suljettu, kaksi oli kommentoitavana ja neljä oli tilassa ”ei-aktiivinen – henkilötiedot piilotettu”.

7. JÄSENVALTIOIDEN PALAUTE

Pilottihankkeen käynnistyttyä vuonna 2013 komissio on vuosina 2017 ja 2019 tehnyt kaksi käyttäjätutkimusta IMIn käytöstä. Tutkimusten tavoitteena oli varmistaa, että jäsenvaltioiden palaute voitaisiin ottaa huomioon pilottihankkeen arvioinnissa. Molemmissa tapauksissa

jäsenvaltioita pyydettiin toimittamaan kyselytutkimukseen yksi vastaus, jossa esitettiin yhteenveto niiden IMIn sähköisen kaupankäynnin moduuleihin rekisteröityjen viranomaisten palautteesta.

Vuonna 2017 kyselyyn vastasi 18 jäsenvaltiota, ja niistä 12 ilmoitti käyttäneensä IMIä tietojenvaihtoon sähköisen kaupankäynnin alalla. Vastauksista 55 prosentissa kokonaiskokemus järjestelmän kautta tapahtuvasta tietojenvaihdosta arvioitiin myönteiseksi tai jokseenkin myönteiseksi. Vastaajista 38 prosenttia kuitenkin ilmoitti käyttäneensä vuodesta 2014 lähtien myös muita viestintäkeinoja kuin IMIä i) pyytääkseen sijoittautumisjäsenvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä, jotka koskevat tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan toimintaa, tai ii) ilmoittaessaan toimenpiteestä, joka koskee tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan toimintaa.

Kyselyn mukaan 11 prosentilla vastaajista on ollut vaikeuksia päättää, pitäisikö ilmoitus lähettää i) IMIssä sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan nojalla, ii) käyttäen kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä annetussa asetuksessa[6] säädettyjä ilmoitusjärjestelyjä vai iii) käyttämällä sisämarkkinoiden avoimuutta koskevassa direktiivissä[7] säädettyjä ilmoitusjärjestelyjä.

Tutkimuksen mukaan 77 prosenttia jäsenvaltioista oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että pilottihanke oli osoittanut IMIn olevan asianmukainen väline sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan mukaisen hallinnollisen yhteistyön tukemiseksi.[8] Vastaajista 83 prosenttia katsoi, että IMI-pilottihanketta sähköisen kaupankäynnin alalla olisi jatkettava mutta joitakin parannuksia olisi tehtävä, esimerkiksi käyttäjätukea lisättävä.

Komissio käynnisti toisen verkkokyselynsä vuonna 2019. Siihen vastasi 25 jäsenvaltiota ja Norja.

Tähän toiseen kyselyyn saatujen vastausten mukaan 16 maata (61 %) on käyttänyt IMIä sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin edellyttämien tietojen vaihtoon. Ne, jotka eivät olleet käyttäneet järjestelmää tähän tarkoitukseen, ilmoittivat mahdollisen syyn tähän olevan se, että viranomaisilla ei yksinkertaisesti ollut tarvetta käyttää IMIä tällä alalla.

Toiseen kyselyyn vastanneista 57 prosenttia (15 maata) ilmoitti saaneensa IMI-pyyntöjä toteuttaa toimenpiteitä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajia vastaan, ja näistä 15 maasta 11

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2394, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta (EUVL L 345, 27.12.2017, s. 1–26).

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1–15).

[8] Nämä luvut eivät viittaa taustalla olevien sääntöjen arviointiin vaan IMI-järjestelmän teknisiin näkökohtiin.

arvioi kokonaiskokemuksen tietojenvaihdosta olevan myönteinen tai jokseenkin myönteinen. Toiseen kyselyyn vastanneista maista kahdeksan sai IMIn kautta ilmoituksia maassaan toteutetuista toimenpiteistä, jotka koskivat tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan toimintaa, ja näistä kahdeksasta maasta 50 prosenttia (eli neljä maata) piti IMIstä saatua kokonaiskokemusta myönteisenä tai jokseenkin myönteisenä. Toiseen kyselyyn vastanneista 53 prosenttia (14 maata) oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että IMI-järjestelmä tarjosi turvallisen ratkaisun tietojenvaihtoon muiden maiden kanssa.

Toisessa kyselyssä kuusi maata (23 % vastaajista) ilmoitti, että niillä oli vaikeuksia päättää, pitäisikö ilmoitus lähettää i) IMIssä, ii) käyttäen kuluttajansuoja-alan yhteistyötä koskevassa asetuksessa säädettyjä ilmoitusjärjestelyjä vai iii) käyttämällä sisämarkkinoiden avoimuutta koskevassa direktiivissä säädettyjä ilmoitusjärjestelyjä.

Maista 18 (66 % toiseen kyselyyn vastanneista) oli samaa tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä, jonka mukaan pilottihanke oli osoittanut IMIn olevan asianmukainen väline sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklan 4, 5 ja 6 kohdan mukaisen hallinnollisen yhteistyön tukemiseksi. Toiseen tutkimukseen vastanneista maista 14 katsoi, että IMI-pilottihanketta sähköisen kaupankäynnin alalla olisi jatkettava lisäten käyttäjätukea ja tehden parannuksia.

Komissio kysyi 8. lokakuuta 2019 osana sähköisen kaupankäynnin asiantuntijaryhmän kokousta jäsenvaltioilta niiden IMIin liittyvistä käytännön kokemuksista. Komissio kysyi jäsenvaltioilta, i) kokivatko ne esteitä sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin asiaankuuluviin artikloihin perustuvassa yhteistyössä, ii) oliko niillä ehdotuksia direktiivissä säädetyn yhteistyömekanismin parantamiseksi ja iii) mitä ajatuksia niillä oli mahdollisista yhteistyötä koskevista säännöksistä mahdollisen uuden oikeudellisen aloitteen yhteydessä.

Kokouksessa käytyihin keskusteluihin osallistuneet jäsenvaltiot korostivat seuraavia seikkoja:

- IMIn käyttö sähköistä kaupankäyntiä koskevan politiikan alalla oli toistaiseksi vähäistä.
- Se, että jotkin jäsenvaltiot eivät koskaan käyttäneet järjestelmää, voi johtua siitä, etteivät ne olleet tietoisia siitä. Jotkin jäsenvaltiot kuitenkin huomauttivat, ettei sellaisia toimenpiteitä ollut, joista niille olisi pitänyt ilmoittaa, eikä niillä ollut tarvetta pyytää toimenpiteitä.
- On tarpeen selventää, milloin eri yhteistyömekanismeja (IMI / kuluttajasuojan yhteistyöverkko / TRIS) käytetään.
- Jäsenvaltiot pitivät tervetulleena ja kannattivat voimakkaasti IMIn laajentamista koskemaan kuluttajasuojan yhteistyöverkkoa vuodesta 2020 alkaen. Ne odottivat laajentamisen auttavan selventämään eroa IMIn sähköisen kaupankäynnin moduulin ja kuluttajasuojan yhteistyöverkon samankaltaisten yhteistyötyyppien puitteissa toteutettavan tietojenvaihdon välillä.

- Monet maat pitivät järjestelmää hyödyllisenä ja helppokäyttöisenä. Ne totesivat kuitenkin, että käyttäjille ei välttämättä aina ole selvää, keitä muiden jäsenvaltioiden IMI-yhteyshenkilöt ovat tai keitä kansalliset IMI-koordinaattorit ovat (nämä kansalliset IMI-koordinaattorit voisivat tukea sähköisen kaupankäynnin alalla esiin tuotuja erityisiä kysymyksiä).
- Jotkin jäsenvaltiot katsoivat, että IMI-järjestelmän käyttö voi olla raskasta erityisesti paikallisviranomaisille, koska ne eivät tunne järjestelmää. Nämä jäsenvaltiot katsoivat kuitenkin, että minkä tahansa välineen toimivuus voitaisiin taata esimerkiksi sellaisen ”keskusviranomaisen” hoitamalla asianmukaisella hallinnoinnilla, joka vastaa nimenomaan sähköisen kaupankäynnin moduulista.
- Jotkin jäsenvaltiot totesivat, että IMIn tehokas ja onnistunut käyttö on riippuvaista sisäisestä organisaatiosta ja hallinnoinnista.

8. TIETOSUOJA

Henkilötietojen käsittely IMIssä on asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus)[9] ja asetuksen (EU) 2018/1725 (sisäinen tietosuoja-asetus)[10] säännösten mukaista. Henkilötietojen turvallinen käsittely varmistetaan IMI-asetuksen 14 artiklassa, jossa asetetaan selkeät määräajat henkilötietojen käsittelylle järjestelmässä. Tietojenvaihto IMIn kautta takaa näin ollen henkilötietojen suojan ja on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista, koska IMI-asetus itsessään takaa tarvittavan säädösten noudattamisen.

IMI-asetuksen III luvussa säädetään tärkeimmistä henkilötietojen käsittelyä ja tietoturvaa IMIssä koskevista säännöksistä. Näiden säännösten mukaan IMI-toimijat (toimivaltaiset viranomaiset, IMI-koordinaattorit, komissio ja unionin elimet ja laitokset) saavat vaihtaa ja käsitellä henkilötietoja vain järjestelmän tukemia politiikanaloja koskevien unionin säädösten asianomaisissa säännöksissä määritellyissä tarkoituksissa. Tietoja, joita rekisteröidyt ovat toimittaneet IMIin, saa käyttää ainoastaan niihin tarkoituksiin, joita varten tiedot on toimitettu.

Lisäksi IMIssä käsitellyt henkilötiedot on suojattava järjestelmässä (edelleen järjestelmässä mutta eivät nähtävissä) kunkintyyppisen hallinnollisen yhteistyön erityispiirteistä riippuen heti, kun niitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, johon ne on kerätty. Pääsääntöisesti IMIssä käsitellyt henkilötiedot on suojattava viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hallinnollisen yhteistyömenettelyn muodollisesta sulkemisesta. Järjestelmä poistaa henkilötiedot

[9] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1–88).

[10] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39–98).

automaattisesti pyynnöistä ja ilmoituksista. Tämä tarkoittaa, että suojatut tiedot poistetaan IMIstä automaattisesti kolmen vuoden kuluttua hallinnollisen yhteistyömenettelyn muodollisesta päättymisestä.

Lisäksi IMI-toimijat vastaavat yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti kaikkien tarvittavien menettelyllisten ja organisatoristen toimenpiteiden toteuttamisesta niiden IMIssä käsittelemien henkilötietojen turvallisuuden varmistamiseksi.

Pilottihankkeen aikana tietojen varhaista poistamista ei ole pyydetty sähköisen kaupankäynnin alalla minkään tietojenvaihdon osalta. Komissioon ei ole otettu yhteyttä, jotta se olisi antanut pääsyn suojattuihin tietoihin (IMI-asetuksen mukaisesti) tai korjannut IMI-järjestelmään tallennettuja henkilötietoja.

Järjestelmän tietosuojaseloste on julkaistu IMIn kotisivulla.[11]

9. KÄÄNNÖSTOIMINNOT

IMI on monikielinen työkalu. Se helpottaa tietojenvaihtoa, koska siinä käytetään valmiiksi käännettyjä lomakkeita, kenttiä, kysymyksiä, vastauksia ja viestejä. Kaikkia järjestelmään syötettyjä tietoja voidaan täydentää vapaamuotoisilla teksteillä, joista järjestelmä tarjoaa konekäännöksen.

Sähköisen kaupankäynnin alalla vapaamuotoista tekstiä käytetään esikäännetyissä lomakkeissa pääasiassa tietojen antamiseen toimenpiteiden yksityiskohtaisesta kuvauksesta tai suhteellisuustestistä.

Vapaamuotoisen tekstin kääntämiseen tarkoitettu integroitu toiminto on parantunut merkittävästi pilottihankkeen käynnistämisen jälkeen, kun siihen aiemmin liitetystä mt@ EC-palvelusta on kehitetty nykyinen sähköinen eTranslation[12]-palvelu.

eTranslation otettiin käyttöön IMIssä vuonna 2014. Siitä lähtien se on jatkuvasti parantanut käännöstulosten laatua ja palvelun vastausaikaa. Konekäännöstä tarjotaan EU:n virallisten kielten kaikille mahdollisille pareille.

IMIssä on **otettu käyttöön useita järjestelmän parannuksia integroidun konekäännösmekanismin käytön helpottamiseksi**:

- Vapaamuotoisen tekstin käännökset näkyvät nyt kontekstissaan (eli alkuperäinen teksti näkyy näytössä).

[11] https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/_docs/data_protection/privacy_statement_fi.pdf

[12] eTranslation on Verkkojen Eurooppa -välineen rakennusosa. Sen päätavoitteena on auttaa EU:n ja kansallisia viranomaisia vaihtamaan tietoja unionissa kielirajojen yli. Sen avulla EU:n viranomaiset, kansalaiset ja yritykset voivat käyttää digitaalisia palveluja valitsemallaan kielellä. https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation

- Kaikki tietojenvaihtoon sisältyvä vapaamuotoinen teksti voidaan kääntää IMI-käyttäjän haluamalle kielelle yhdellä napsautuksella/toimenpiteellä.
- Käännösten tilapäinen tallennus varmistaa ja mahdollistaa nopean vastauksen käännöspyyntöihin.

Tulevaisuutta varten suunnitellaan lisäparannuksia, kuten konekäännöstulosten sisällyttämistä raportteihin (visuaalisesti erotettuna esikäännetystä sisällöstä) tai liitteiden konekäännöstä. Nämä parannukset ja toiminnot eivät kuitenkaan koske ainoastaan järjestelmän sähköisen kaupankäynnin moduulia, vaan ne olisivat yleisiä ominaisuuksia koko järjestelmässä.

10. PÄÄTELMÄT

IMI on vuodesta 2013 lähtien ollut sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklassa säädettyä yhteistyömekanismia tukeva tekninen järjestelmä. Se on antanut eri jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuuden i) viestiä suoraan, nopeasti ja helposti turvallisen verkkoalustan kautta ja ii) ratkaista kieliongelmia asettamalla niiden käyttöön esikäännettyjä vakiokysymyksiä ja -vastauksia.[13]

Tässä kertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella komissio voi tehdä seuraavat päätelmät:

- **IMI on tähän mennessä ollut turvallinen ja monikielinen väline** seuraaviin tarkoituksiin: i) sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 3 artiklassa säädettyyn hallinnolliseen yhteistyömekanismiin osallistuvien kansallisten viranomaisten välisten pyyntöjen ja ilmoitusten käsittely ja tallentaminen ja ii) tähän liittyvän viranomaisten välisen vuorovaikutuksen jäljittäminen.
- **Nykyisissä säännöspuitteissa** sähköisestä kaupankäynnistä annettua direktiiviä koskevaa IMI-pilottihanketta olisi jatkettava.
- **Teknisiä parannuksia olisi toteutettava** toimenpiteiden pyytämis- ja ilmoittamismenettelyjen käyttäjäystävällisyyden parantamiseksi sähköisestä kaupankäynnistä annetussa direktiivissä säädetyn yleisen yhteistyöjärjestelmän mukaisesti ja ottaen huomioon kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset.[14]
- Komission olisi tehtävä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa pilottihanketta koskevien **tiedotustoimien** toteuttamiseksi ja **lisättävä IMIn käyttäjille tarjottavaa tukea**.

[13] On huomattava, että yhteistyömekanismin peruspiirteistä säädetään sähköisestä kaupankäynnistä annetussa direktiivissä ja niitä ei käsitellä tässä kertomuksessa. Ks. myös edellä alaviite 3.

[14] Sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin arviointikertomus osoitti tältä osin tarpeen selventää ilmoitusjärjestelmän tiettyjä näkökohtia. IMIin tehtävien tulevien teknisten mukautusten olisi sen vuoksi mahdollistettava tarvittavat selvennykset tämän ilmoitusjärjestelmän toiminnan osalta.

Seuraavien **teknisten parannusten** toteuttamista olisi analysoitava ja tutkittava järjestelmän yleisten ominaisuuksien perusteella:

- rajapinnalla olevien tietojen uudelleenjärjestely
- muistutukset pyyntöihin (ei hyväksytty ja/tai ei vastattu) odotettavista vastauksista
- paremmat tiedot siitä, milloin vastaajan odotetaan vastaavan
- parannettu pyyntöjen hakutoiminto
- toiminto, jolla pyynnön tiedot kopioidaan ilmoituksiin
- mahdollinen yhteys muihin tietojenvaihtotapahtumiin IMIssä.

Edellä mainitusta viimeisestä luetelmakohdasta voidaan todeta, että IMI on tammikuussa 2020 otettu käyttöön kuluttajasuojan yhteistyöverkon uutena tietoteknisenä välineenä. Järjestelmä on myös tukenut palveludirektiivin ilmoitusvelvollisuutta sen täytäntöönpanosta lähtien. Nämä järjestelmän tukemat alat osoittavat, että on olemassa synergioita, joita olisi tutkittava ja hyödynnettävä pilottihankkeen toisessa vaiheessa. Synergiat kuluttajasuojan yhteistyöverkon kanssa voivat varmasti selkeyttää sitä, mitä menettelyä sähköisen kaupankäynnin alalla käytetään.

Pilottihankkeeseen osallistuville IMI-käyttäjille annettavaa tukea voitaisiin lisätä

- tietojenvaihdon jäsennellyllä seurannalla
- pyyntöjä ja ilmoituksia koskevalla säännöllisellä tilastollisella raportoinnilla
- käyttäjien kouluttamisella ja opastamisella.

Ongelmakohdat

Tietojenvaihtotapahtumien vähäisen määrän lisääminen voi olla haastavaa.

Avoimet kysymykset

Synergioita kuluttajasuojan yhteistyöverkon kanssa on kehitettävä edelleen; käyttäjätukea on lisättävä.

Myönteinen kehitys

IMI auttaa edelleen parantamaan sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin toimivuutta tarjoamalla turvallisen verkkoalustan hallinnollista tietojenvaihtoa ja ilmoituksia varten. Jäsenvaltioiden jatkuva yhteistyö – kuten myös oikeudellinen ja tekninen tuki ja hienosäätö – on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että IMI toimii edelleen asianmukaisesti tällä alalla.

Antamalla tämän kertomuksen komissio täyttää asetuksen (EU) 1024/2012 4 artiklan 2 kohdan mukaisen raportointivaatimuksen.

Komissio pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa ottamaan huomioon tämän kertomuksen.